

CALL FOR PAPERS

PAŃSTWOWE MUZEUM NA MAJDANKU w Lublinie
i **MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ** w Gdańsku
ogłaszają call for papers i zapraszają do udziału
w międzynarodowej konferencji naukowej pt.

**(OFIARY) I [SPRAWCY] ZBRODNI III RZESZY
W NARRACJACH MUZEÓW HISTORYCZNYCH W POLSCE
I NIEMCZACH: WYSTAWY, MONOGRAFIE, EDUKACJA**

Konferencja organizowana w ramach Polsko-Niemieckiego Forum Miejsc Pamięci ma być okazją do interdyscyplinarnej refleksji nad sposobami przedstawiania tragicznych wydarzeń II wojny światowej. Planowane wydarzenie koncentrować się będzie na zagadnieniach związanych z problematyką ofiar i sprawców. Obie te kategorie – nawiązujące do triady wprowadzonej do dyskursu przez Raula Hilberga – interpretowane są tutaj zarówno jednostkowo (biografie konkretnych osób), jak i zbiorowo (historie różnych grup społecznych, zawodowych, narodowych).

Głównym celem konferencji jest krytyczna analiza wystaw prezentowanych w muzeach dokumentujących zbrodnie nazistowskie, ale w polu zainteresowania pozostają również publikacje (zwłaszcza syntezy i prace monograficzne) oraz programy edukacyjne. Podczas gdy badania naukowe odzwierciedlają w dużym stopniu stan wiedzy historycznej i sposób patrzenia na problematykę dotyczącą prześladowanych i ich prześladowców, to edukacja muzealna ilustruje kluczowe kierunki oddziaływania społecznego oraz dydaktycznego w Polsce i Niemczech. W obszarach tych spotykają się (lub nie) polityki pamięci obu państw i strategie działania poszczególnych instytucji.

Organizatorom konferencji zależy szczególnie na ujęciach porównawczych tematu. W zamierzeniu ma ona bowiem nie tylko zdiagnozować istniejące narracje muzealne, lecz także pomóc w wypracowaniu wspólnych standardów edukacyjnych i propozycji dobrych praktyk, które mogą znaleźć zastosowanie w projektowaniu przyszłych wystaw i polsko-niemieckich programów muzealnych.

Proponowane obszary tematyczne obejmują m.in.:

- narracje poświęcone ofiarom i sprawcom na wystawach stałych i czasowych;
- modele narracyjne stosowane w przedstawianiu relacji między sprawcami a ofiarami, w tym ich uwarunkowania kulturowe i ideologiczne;
- sposoby reprezentowania jednostkowych biografii w zestawieniu z ujęciami zbiorowymi;
- procesy konstruowania podmiotowości zbiorowej przypisywanej ofiarom i sprawcom;
- „perspektywa sprawców” w narracjach muzealnych – między brakiem źródeł a rekonstrukcją interpretacyjną;
- strategie wizualne i narracyjne w wystawiennictwie dotyczące przemocy i traumy, w tym problem niebezpieczeństwa powtórnej wiktymizacji ofiar i „fascynacji” sprawcami;
- ofiary i sprawcy w monografiach historycznych i działaniach edukacyjnych muzeów (rola języka, kategorie interpretacyjne, portrety jednostkowe i zbiorowe);
- analizy porównawcze narracji muzealnych w różnych kontekstach kulturowych, społecznych i narodowych;
- wpływ współczesnych debat naukowych i społeczno-politycznych na (re)interpretacje narracji muzealnych na temat ofiar i sprawców II wojny światowej.

Zapraszamy do udziału w konferencji badaczy reprezentujących różne dyscypliny naukowe, w tym zwłaszcza: historię, muzeologię, antropologię kultury, psychologię, studia nad pamięcią oraz historię sztuki. Zachęcamy do zgłaszania tytułów wystąpień konferencyjnych z abstraktami (do tysiąca znaków ze spacjami) na załączonym formularzu i przesyłania ich na adres cfp@majdanek.eu do **30 października 2026 r.** Wystąpienia nie powinny przekraczać 20 minut. Organizatorzy zastrzegają prawo do wyboru abstraktów. Rozstrzygnięcie call for papers nastąpi 1 grudnia 2026 r.

Konferencja odbędzie się w Gdańsku w siedzibie Muzeum II Wojny Światowej w dniach 11–14 maja 2027 r. Referenci zostaną zaproszeni na koszt organizatorów. Języki konferencji: polski i niemiecki.

dr Tomasz Kranz

prof. Rafał Wnuk

